

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за народните читалища
(Обн., ДВ, бр. 89 от 1996 г.; изм., бр. 95 от 1997 г. и бр. 90
от 1999 г.)

§ 1. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни граждански сдружения в населените места, в чиято дейност може да участва всеки без оглед на ограничения на възраст, пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.”

2. Създава се ал. 3:

“(3) На народните читалища се възлагат държавни и общински културни задачи, когато те са свързани с техните цели и основни дейности.”

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 5:

“5. достъпа до информация.”

2. В ал. 2 се правят следните изменения:

а) точки 1 и 2 се изменят така:

“1. поддържане на библиотеки и предоставяне за ползване на компютърна техника, оборудвана с програмни продукти;

2. развиване и подпомагане на любителското художествено творчество, откриване и стимулиране на млади таланти;”

б) точка 6 се отменя.

3. Алинея 3 се изменя така:

“(3) Читалищата могат да развиват и допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната им дейност, в съответствие с действащото законодателство, добрите нрави, националното самосъзнание и традициите, като използват приходите от нея за постигане на определените в устава им цели.”

4. Създава се ал. 4:

“(4) Читалищата нямат право:

1. да извършват политическа дейност, както и да предоставят собственото или предоставеното им държавно или общинско имущество за осъществяване на такава дейност;

2. да предоставят собственото или предоставеното им държавно или общинско имущество на лица, които извършват дейност, присъща на изповедание, или осъществяват религиозна или религиознопросветна дейност и не са регистрирани по

българското законодателство като такива, както и за организиране на хазартни игри и нощни заведения.”

§ 3. Член 4 се изменя така:

“Чл. 4. (1) Читалищата могат да се сдружават на доброволен принцип за защита на своите интереси, за провеждане на съвместни дейности и инициативи.

(2) Читалищните сдружения:

1. съдействат за постигане целите на читалищата;
2. разработват общите насоки за развитие на читалищните дейности;
3. защитават интересите на своите членове пред държавните, обществените и други органи и организации.

(3) Читалищното сдружение няма право да управлява и да се разпорежда с имуществото на читалищата, които са негови членове.

(4) Решение за участие на читалището в сдружението се взема от общото събрание на читалището с мнозинство от две трети от членовете му.

(5) Читалищното сдружение се учредява на общо събрание от делегати, упълномощени от общите събрания на читалищата, желаещи да учредят и да участват в това сдружение.

(6) Читалищно сдружение се регистрира по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.”

§ 4. В чл. 5 ал. 1 се изменя така:

“(1) Към министъра на културата се създава Национален съвет по читалищно дело като експертно-консултативен орган. В него участват представители на Министерството на културата, Министерството на образованието и науката, Министерството на финансите, сдружения на народните читалища, Дирекцията по вероизповеданията, Народната библиотека “Св. св. Кирил и Методий”, Института за фолклор при Българската академия на науките, творчески съюзи, читалищни и изтъкнати дейци на науката и културата.”

§ 5. Член 6 се отменя.

§ 6. Създава се чл. 7а:

“Чл. 7а. По въпросите, които не са уредени в този закон, се прилага Законът за юридическите лица с нестопанска цел.”

§ 7. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Към министъра на културата се води публичен регистър на народните читалища.”

2. Създават се ал. 3 и 4:

“(3) Министерството на културата издава удостоверение за вписване в регистъра по ал. 1.

(4) На читалищата, които не са вписани в регистъра по ал. 1, не могат да се предоставят субсидии от държавния и общинския бюджет, както и държавно и общинско имущество.”

§ 8. В чл. 11 ал. 2 и 3 се изменят така:

“(2) Индивидуален член на читалище може да бъде всеки дееспособен български гражданин, който плаща редовно определения от устава на читалището членски внос.

(3) Колективни членове на читалище могат да бъдат всички юридически лица, създадени и/или регистрирани по българското законодателство. Те участват в работата на читалището чрез своя представител или чрез упълномощено от него лице.”

§ 9. В чл. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

“(2) Общото събрание се състои от всички индивидуални и колективни членове на читалището.”

2. Създава се ал. 3:

“(3) Всеки член на общото събрание има право на един глас.”

§ 10. В чл. 14, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 6 думите “читалищен съюз” се заменят с “читалищно сдружение”.

2. В т. 8 след думата “отчет“ се добавя “за дейността, приходите и разходите на читалището”.

§ 11. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Редовното общо събрание на читалището се свиква от настоятелството всяка година до 1 март. Извънредно общо събрание може да бъде свикано по решение на настоятелството, по искане на проверителната комисия или на една трета от членовете на читалището.”

2. В ал. 4 след думите “т. 1” се поставя запетая и се добавя “2”.

§ 12. В чл. 16, ал. 2, т. 4 след думите “за дейността” се поставя запетая и се добавя “приходите и разходите“.

§ 13. Създава се чл. 19а:

“Чл. 19а. Решенията на органите на читалището, които са взети в противоречие със закона, устава или решение на общото събрание, могат да бъдат оспорвани пред общото събрание по искане на всеки член на читалището или на негов орган, отправено в едномесечен срок от узнаването им, но не по-късно от една година от датата на вземане на решението.”

§ 14. Член 22 се изменя така:

“Чл. 22. Предложенията за годишната субсидия за читалищата, нормативите и механизмът за нейното определяне и разпределяне се разработват от Министерството на културата съгласувано с Националното сдружение на общините в Република България.”

§ 15. В чл. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“(1) Разпределението на годишната субсидия между читалищата се извършва по критерии, приети от съответния общински съвет съгласно механизма по чл. 22, от комисия с участието на представители на общината и на всички читалища на нейната територия.”

2. Създава се нова ал. 2:

“(2) Средствата по ал. 1 се предоставят на читалищата за самостоятелно управление.”

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 16. Член 26 се отменя.

§ 17. След чл. 26 се създава нова глава пета

“Глава пета

Надзор върху дейността и публична отчетност на народните читалища

Чл. 26а. (1) Общинският съвет упражнява надзор върху дейността на народните читалища на територията на общината.

(2) Кметът по предложение на общинския съвет може да иска отменяне на решенията на общите събрания на читалищата, които противоречат на закона, от окръжния съд, в чийто район се намира седалището на читалището, в срок един месец от датата на вземане на решението.

Чл. 26б. (1) Общинските съвети приемат годишна програма относно общинските задачи, които се възлагат на читалищата на територията на общината.

(2) Председателите на читалищата са длъжни да представят до 31 март всяка година пред общинския съвет по седалището си доклад за изпълнението на възложените им общински задачи и за изразходваните от бюджета средства през предходната година.

(3) Докладите по ал. 2 на читалищата на територията на една община се обсъждат от общинския съвет на последното му открито заседание през април на съответната година, на което заседание могат да участват представители на народните читалища - вносители на доклада.”

§ 18. Досегашната глава пета става глава шеста.

§ 19. В чл. 28, ал. 2 думите “Читалищният съюз, в който” се заменят с “Читалищното сдружение, в което”.

§ 20. Създава се глава седма:

“Глава седма

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 29. Длъжностно лице, което не заяви вписване в регистъра на Министерството на културата в срока по чл. 10, ал. 2, се наказва с глоба от 100 до 150 лв.

Чл. 30. Длъжностно лице, предоставило имущество в нарушение на чл. 3, ал. 4, се наказва с лишаване от право да заема ръководна длъжност в читалището за срок до 5 години.

Чл. 31. Длъжностно лице, което не е представило доклада за изпълнението на възложените общински задачи и за изразходваните от бюджета средства в сроковете по чл. 26б, ал. 2, се наказва с глоба от 100 до 150 лв.

Чл. 32. (1) Нарушенията се установяват с актове на кмета на съответната община или на упълномощени от него длъжностни лица.

(2) Наказателните постановления се издават от министъра на културата.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) Събраните глоби за нарушения по този закон се внасят в Национален фонд “Култура”.”

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 21. В чл. 31 от Закона за закрила и развитие на културата (обн., ДВ, бр. 50 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г.; попр., бр. 34 от 2001 г.; изм., бр. 75 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) създава се т. 11:

“11. глобите по чл. 32, ал. 4 от Закона за народните читалища;”

б) досегашните т. 11, 12, 13 и 14 стават съответно т. 12, 13, 14 и 15.

2. В ал. 2 се създава т. 14:

“14. програми и проекти за подпомагане дейността на читалищата.”

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2002 г.
и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за народните читалища

Читалищата са неизменна част от характеристиката на националната ни културна политика. На тях се гледа като на структури, които трябва да се запазват и укрепват в условията на развитието на гражданското общество и приобщаване към европейските ценности.

Статутът на читалищата им дава възможности за реално самоуправление и гражданско участие. Все още силно доминираща сред редица читалищни дейци е нагласата за функционирането им като държавни културни институти, което се отразява върху дейността им, активното действие на управляващите органи и инициативата при вземане на управленски решения.

Приетият през 1996 г. Закон за народните читалища въпреки някои несъвършенства има своето положително въздействие върху читалищния живот и изясни до голяма степен дейността, финансирането и управлението на днешното читалище.

Развитието на обществените отношения в читалищния сектор на този етап не налагат приемането на нов закон. В същото време практиката изисква известни изменения и допълнения на Закона за народните читалища.

С предложения законопроект се създава по-ясна и точна нормативна рамка за регулиране на взаимоотношенията община -читалище с оглед хармонизиране на отношенията и оптимизиране на читалищната инфраструктура от гледна точка на националната и местната културна политика.

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за народните читалища се цели постигане на по-точна регламентация на начина на отчитане на читалищата пред местните власти както по отношение на разходването на предоставената им средства от държавния и общинските бюджети, така и за изпълнението на предвидените от закона задачи.

Предвидени са и разпоредби, с които се уреждат по-ясно възможностите на народните читалища да извършват дейности, осигуряващи им допълнителни приходи.

ЗА МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Николай Василев)